

СТАНОВИЩЕ на докторската дисертация на Антъни Маккуул на тема:
Подходът на философията към религиозния аскетизъм

Дисертантът е избрал една малко изследвана тема за религиозния аскетизъм, свързан с юдейските, християнските и египетските традиции на въздържание, уединение и себеограничаването от материални и физически удоволствия сред аскети, членове на тези религиозни общности, както и съпровождащите ги философски основания и концептуализиране на техните аскетични практики и резултати. Намесата на философията е свързано най-вече, че аскетичните практики имат отношение към ролята на философските учения в някаква степен да обяснят и стимулират такъв тип поведение на човека. Дисертантът добре е очертал историческото развитие на аскетизма, свързан с постът, безбрачието, самобичуването, обет за мълчание и н в древността, където човек се стреми да подражава и следва страданията на Бог, което ще го направи истински юдеист, християнин, арабин, будист и т.н. Това от своя страна е свързано с определени аскетични практики, въздействащи върху човешкото тяло и душа, за постигане на чувството за святост, което дава възможност на човека да избягва греха, който може да бъде породен от вътрешно привличане от неморални желания. Тук е именно ролята на философията (философската антропология), която в своето развитие още от античността спира своето внимание върху отношението тяло-душа като се обръща особено внимание на душата, както правилно отбелязва дисертантът от нея се развиват разнообразни състояния на чувства, желания, зли намерения и неуместни мисли, които въздействат върху останалите сфери на личността (в частност на тялото) и по-точно „сърцето“, като източник на неправилни идеи и желания сред хората. Този антропологичен дуализъм лежи в основата на човешките страдания, които аскетизма в неговите различни форми се опитва да преодолее. Точно в този момент човек се разкъсва между стоицизма, хедонизма, евдемонизма и консуматизма и т.н. В такъв именно момент философията е тази, която се опитва да намери изход от трудното състояние, в което изпада човека. Това се вижда в идеите на Сократ, Платон, Плотин (да се търси удоволствие за душата, а не за тялото). Св. Августин (Щастието да се търси в следващия живот). Джон Лок, Т. Хобс (да се търси реализиране на нечийи желания в живота), и Кант (категорическият императив- за моралната отговорност). Г. Фихте, Ф. Ницше, А. Шопенхауер, М. Вебер, Емил Дюркхайм и други, които се опитват да намерят баланса между крайностите, които често завладяват човека и той се

изправя между аскетизма и консуматизма, между самоограничението и самоконтрола за поддържане на моралните ценности за баланс в живота. Тук е ролята на философията, смята много добре дисертантът, да даде възможност човека да оцелее в свят, пълен с изкушения, където аскетизма пак ще има място като (за) възвишена сдържаност и спасение в едно консумативно общество, където изкушенията са на всяка крачка.

Много добре дисертантът Антъни Маккуул е написал едно увлекателно изследване, което със своята дълбочина и многостранност на връзката между философията и аскетизма ми дава пълно основание да препоръчам на уважаемото жури да му присъди научната и образователна степен „доктор“ по философия.

С уважение:.....

Проф. дфн. Валери Динев

06.12.21022 София